

Saul Monnikendam werd op 18 mei 1901 geboren in Amsterdam. Hij was de tweede zoon in het gezin van Isidore Monnikendam en Elizabeth Ziekenoppasser. Na hem kwamen nog een zoon en drie dochters. Van het hele gezin overleefde alleen de jongste dochter Suus – dertien jaar jonger dan haar broer – de gruwelen van de Tweede Wereldoorlog. Het gezin was redelijk welgesteld en niet religieus, vader Isidore was handelsagent in stoffen. Sal – zoals hij thuis werd genoemd- volgde een opleiding tot heilgymnast, in hedendaagse termen een fysiotherapeut.

Voorjaar of zomer 1937 gaat hij naar Spanje 'omdat hij vond dat daar zijn hulp nodig was', zegt zijn zus Suus. 'We waren wel allemaal politiek links maar we zaten niet bij een politieke partij. Ik was bij de AJC maar Saul was bij de padvinderij, daar was hij welpenleider.' Hoe lang Saul in Spanje is gebleven, weet zijn zuster niet, wel dat hij "terugkwam als een geraamte". Over zijn ervaringen in Spanje sprak hij niet, hij had een zwaar bombardement meegemaakt "en zag de ledematen door de lucht vliegen. Hij vond het beter daar niet over te praten want daar deed je niemand goed mee".

Na zijn terugkeer uit Spanje werkte hij opnieuw als fysiotherapeut. Hij weigerde aanvankelijk een 'jodenster' te dragen en ging niet in op zijn zusters voorstel om onder te duiken. Hij werd bij een grote razzia in Amsterdam-Zuid opgepakt.

Vanuit Kamp Westerbork is hi op 30 maart 1943 met het vijfde transport naar vernietigingskamp Sobibor gebracht. Daar wordt hij bij aankomst op 2 april 1943 vermoord. De treintransporten naar Sobibór vertrokken tussen 3 maart en 20 juli 1943 wekelijks op dinsdag vanuit Kamp Westerbork. Vrijwel alle gedeporteerden werden op de dag van aankomst direct doorgeleid naar de daar aanwezige gaskamers en vermoord. Met deze 19 treintransporten werden in totaal 34.313 Joden in de Tweede Wereldoorlog gedeporteerd van Nederland naar Sobibor gedeporteerd.

Meer informatie

[MONNIKENDAM, Saul | Nederlandse vrijwilligers in de Spaanse Burgeroorlog \(spanjestridders.nl\)](#)

[Saul Monnikendam \(joodsmonument.nl\)](#)

[Saul Monnikendam \(oorlogsgravenstichting.nl\)](#)

[Sobibórtransporten - Wikipedia](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.